

REFERAT Økonomiudvalget d. 30-08-2023

Mødedato Onsdag d. 30. august 2023 kl. 17:00

Mødested Byrådssalen

Mødedeltagere Kirsten Jensen, Annette Rieva (Afbud), Özgen Yücel, Thomas Brücker, Susanne Due Kristensen, Lars Bøgelund Elbrandt, Christina Thorholm, Tue Tortzen, Lars Ole Skovgaard Larsen, Morten Bille, Peter Ingemann Bentsen

Indholdsfortegnelse

Budget 2024-2026, 1. behandling - direktionens oplæg til et budget i balance.....	3
Statsgaranti eller selvbudgettering 2024.....	8
Digital godkendelse af referat.....	10

Punkt 1: Budget 2024-2026, 1. behandling - direktionens oplæg til et budget i balance

22/15770

Indstilling

Direktionen indstiller, at økonomiudvalget:

1. behandler direktionens budgetoplæg for 2024-2027 og oversender det til byrådets 1. behandling
2. indstiller til byrådet, at der indarbejdes en udgiftsneutral bufferpulje på servicerammen som beskrevet i direktionens budgetoplæg, såfremt der er uudnyttet råderum inden for servicerammen
3. indstiller til byrådet, at direktionens budgetoplæg i tal tilrettes afhængigt af byrådets beslutning om budgetopfølgning 2-2023
4. indstiller til byrådet, at direktionens budgetoplæg i tal tilrettes regeringens udmelding om yderligere serviceramme og finansiering svarende til 5,925 mio. kr.

Sagsfremstilling

Med denne sag skal økonomiudvalget behandle direktionens budgetoplæg for 2024-2027 med henblik på at oversende oplægget til byrådet til forhandlinger. Direktionens budgetoplæg danner dermed udgangspunkt for de kommende drøftelser om budgettet, jf. tidsplan for budgetprocessen, som byrådet godkendte den 14. december 2022.

Direktionens oplæg til budget i balance for 2024-2027 tager udgangspunkt i det vedtagne budgetoverslagsår 2024 fra budget 2023, med efterfølgende rammeudmelding i økonomiudvalget den 19. april 2023. Efter rammeudmeldingen er der indarbejdet effekten af alle kendte politiske beslutninger med bevillingsmæssige konsekvenser, herunder budgetopfølgning 1 og 2-2023, skøn for overførsler samt andre konsekvenser af kommuneaftalen, lov- og cirkulæreprogram, seneste pris- og lønfremskrivning m.v. fra juni 2023. Eventuelle enkeltsgager med bevillingsmæssig effekt som byrådet godkender 30. august og som ikke indgår i ovenstående tekniske grundlag vil påvirke direktionens budgetoplæg. Justering afledt af rettet periodisering vedr. fremkommelighedsmidler og cykelinfrastruktur samt udmelding fra regeringen om ekstra midler og serviceramme fra 2024 vil indgå i det opdaterede talgrundlag som direktionen fremsender efter byrådsmødet.

Indtægtssiden baserer sig på statsgarantien for 2024 og KL's udmelding om skatte-, tilskuds- og udligningsbeløb for overslagsårene. Økonomiudvalg og byråd behandler på nærværende dagsorden tillige en sag om valg af statsgaranti eller selvbudgettering, med direktionens indstilling om, at valget af statsgaranti eller selvbudgettering indgår i forhandlingerne om budget 2024-2027.

Fagudvalgene har behandlet deres budgetforslag på møder i foråret og udvalgenes indstillinger fra junimøderne fremgår af bilaget "Fagudvalgenes indstilling til 1. behandlingen" som er vedhæftet som bilag.

Udvalgenes budgetforslag, som blev godkendt på møderne i juni måned 2023, har været sendt i høring i perioden 24. juni til 15. august 2023.

Der er efterfølgende hen over sommeren udarbejdet nye eller reviderede forslag til aktivitetsudvidelser og anlægsønsker, primært nye anlægsønsker knyttet op til kapacitetstilpasning, som Børn, Familier og Ungeudvalget behandlede på deres møder i august. Disse budgetdokumenter er i høring i perioden 18. august til 5. september. Høringssvar fra den ekstraordinære høringsproces bliver sendt til byrådet efter fristens udløb og bliver ligeledes vedlagt som bilag til budgettets 2. behandling den 4. oktober. Herudover har der været godkendt nye eller reviderede budgetskemaer i Idræt og Sundhedsudvalget og i Arkitektur, Byplan og Trafikudvalget i august. Disse forslag er samlet op i bilag 9 - supplerende budgetmateriale til budget 2024-2027.

Direktionens budgetoplæg består af to dokumenter ”Direktionens budgetoplæg 2024-2027” og det bagvedliggende regneark med budgetsimuleringsmodellen ”SIM - direktionens budgetoplæg i tal”. Begge er vedlagt som bilag.

Overordnede bemærkninger til budgetoplæg 2024-2027

Direktionen har taget udgangspunkt i tre afsæt for budgetoplægget. Det første afsæt forholder sig til rammerne sat udefra, som er økonomiaftalen mellem regeringen og KL samt den seneste lovgivning. Det andet afsæt forholder sig til rammerne sat indefra og er blandt andet byrådets vedtagne ”Politik for Økonomistyring”. Det tredje afsæt er en aktuell ledelsesmæssig vurdering af Hillerød Kommunes tilstand med dens mange organisationer i én, herunder hvilke muligheder og udfordringer vi som direktion aktuelt vurderer, der vil være fremover med at løse opgaverne. Med at ”løse opgaverne” mener vi her opgaverne med at forvalte, levere og huse den politisk besluttede mængde og kvalitet af borgernær, virksomhedsnær og institutionsnær service samtidig med at vi betjener byrådet og dets udvalg med kvalificerede beslutningsoplæg om kommunens styring, målopfyldelse og videre udvikling. De centrale omdrejningspunkter for direktionens budgetoplæg er i år udgiftspresset på de sociale områder, herunder specialundervisning og udsatte børn, unge og voksne samt anlægforslag som tilvejebringer kapacitet inden for de store serviceområder som skoler og dagtilbud. Omdrejningspunkterne har et afgørende stort økonomisk omfang og bør inden for det nærmeste budgetår opfattes som umulige eller vanskelige at beslutte sig ”væk fra” gennem anderledes politik, økonomistyring, ledelse eller faglig udvikling.

Den kommunale virksomheds muligheder er overordnet set udfordrede, når det gælder om at fastholde serviceniveauerne og strategiske målsætninger for alle 4 år. Vi kan derfor ikke på samme måde fuldt ud 1) fastholde de vedtagne serviceniveauer og strategiske målsætninger, 2) overholde styringsindikatorerne, og 3) foretage en budgettering der imødekommer det, vi vurderer som det realistiske udgiftsbehov, der møder organisationen. En afvejet sænkning af ambitionerne er efter vores opfattelse nødvendig.

Budgetoplæg for 2024-2027 i hovedtal:

Skatter:

Der er i budgetoplægget anvendt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag med en uændret skatteprocent på 25,60 pct. Økonomiudvalget besluttede den 23. august, at forvaltningen skal søge pulje om tilskud til skattenedsættelse på 0,25 pct.point, svarende til 30,6 mio. kr.

Grundskyld ændres fra 2024 fra at være opkrævet af kommunerne til at blive opkrævet af staten. Staten har ved lov fastsat grundskyldspromillerne for henholdsvis produktionsjord til 5,85 promille og for øvrige ejendomme til 6,6 promille fra 2024. Herudover har skatteministeriet udmeldt foreløbige skøn for ejendomsvurderingerne i 2024, som kommunernes ejendomsskatter er fastlagt efter. Skatteministeriet udsender nyt skøn senere i august 2023 eller i starten af september.

Dækningsafgiftspromillen blev fastsat ved lov i 2022 og videreføres uændret med 5,7 promille.

Driftsresultat:

Oplægget viser et overskud på ordinær drift på 257,9 mio. kr. i 2024. Samtidig viser direktionens budgetoplæg en mindredrift på serviceudgifter på 41 mio. kr. i forhold til KL's vejledende serviceramme for 2024, som er på 2.786,6 mio. kr. Dette resultat kommer, fordi direktionen har valgt at budgettere med alle finansieringsforslag i omstillingskataloget.

Såfremt de besluttede serviceudgifter ender med at være under den tilkendte serviceramme, og der dermed er plads på servicerammen, vil direktionen indstille, at der vedtages en pulje på servicerammen, til bevillinger af overførsler af evt. uforbrugte midler på serviceområderne fra 2023 til 2024. Denne pulje har ingen likviditetsmæssig effekt.

Anlæg:

Der er indarbejdet anlægsudgifter på 112,0 mio. kr. i 2024. Hillerød Kommunes andel af økonomiaftalens anlægsramme på 19,2 mia. kr. svarer til ca. 163,8 mio. kr.

Kapitalbevægelser:

Årets resultat viser et kasseopbygning på 159,4 mio. kr. Der er budgetteret med låneoptagelse i 2024 på i alt 15,2 mio. kr. som vedrører årets investeringer i energibesparende foranstaltninger. Afdrag på kommunens låneportefølje udgør 56,9 mio. kr. i 2024. Øvrige finansforskydninger udgør -6,2 mio. kr.

Hillerød Kommune har ansøgt Indenrigs- og Boligministeriet om lånemulighed fra relevante puljer.

Ministeriet bestræber sig på at besvare kommunens låneansøgninger senest ved udgangen af august måned 2023.

Det bemærkes at der er ansøgningsfrist for ansøgning om lånepulje for 2024 til likviditetsmæssige konsekvenser af den nye afregningsmodel for ejendomsskatter den 1. september. KL og Skatteministeriet udsender tabel med beregnede likviditetseffekt inden fristens udløb. Hillerød Kommune vil søge puljen i relevant omfang.

Likviditet:

Likviditetsprognosen der er beregnet på baggrund af direktionens budgetoplæg viser, at ultimo-likviditeten i alle årene forventes at overholde kommunens måltal. Ultimo 2027 forventes likviditeten at udgøre 374,8 mio. kr.

Langfristet gæld:

Kommunens langfristede gæld vil udgøre 600,4 mio. kr. ultimo 2024. Gælden nedbringes med 56,9 mio. kr. i 2023 og 103,1 mio. kr. i overslagsårene og vil udgøre 536,6 mio. kr. ultimo 2027. Målet om at nedbringe den langfristede gæld overholdes i direktionens budgetoplæg.

Oversigt over bilag:

Foruden direktionens budgetoplæg i tekst og tal, samt tilhørende bilag 3-14, består budgetmaterialet af finansieringsforslag, aktivitetsudvidelsesforslag, anlægsønsker, fagudvalgenes indstillinger, udviklingsmål, lov- og cirkulæreprogram samt baggrundsoplysninger. Bilag 15-20.

Der er vedlagt et foreløbig takstblad for de borgerrettede takster for 2024. Der tages forbehold for at ændringer i det endelige budget vil påvirke borgertaksterne, ligesom centralt udmeldte satser m.v. som modtages efterfølgende ligeledes vil påvirke borgertaksterne direkte. Herudover kan der ske justering i taksterne afledt af enkeltsager i efteråret. Foreløbigt takstblad vedlægges som bilag 21.

Endelig vedlægges som bilagsnummer 22-30 samtlige høringssvar, som er modtaget ved udløbet af høringsfristen den 16. august 2022.

Retsgrundlag

Styrelsesloven § 40.

Økonomi

De bevillingsmæssige konsekvenser fremgår af budgetforslaget.

Beslutning i økonomiudvalget den 30-08-2023

Økonomiudvalget godkender indstillingen og sender sagen videre til byrådet med præcisering af, at det er budget 2024-2027.

Afbud: Annette Rieva (V)

Bilag

Direktionens budgetoplæg - tekst

SIM - direktionens budgetoplæg i tal

Bilag 1 - De 10 bud på et godt budget

Bilag 2 - Eksisterende anlægsplan og risikovurdering heraf

Bilag 3 - Liste over forslag fremhævet af direktionen

Bilag 4 - Vurdering af anlægsplanen ift. muligheden for at omprioritere

Bilag 5 - Uddybning af forudsætninger i indtægtssiden 2024-2027

Bilag 6 - Samlenotat om demografieffekter i budget 2024-2027

Bilag 7 - Notat om overførselsudgifterne i budget 2024 2027

Bilag 8 - ECO nøgletal regnskab 2022 og budget 2023

Bilag 9 - Supplerende budgetmateriale budgetforslag 2024-2027

Bilag 10 - Økonomien i store bededag

Bilag 11 - Frederiksborgcentrets vurdering af budget 2024-2027

Bilag 12 - Bilag om demografipåvirkning alt andet lige af de borgernære serviceområder

LCP 22-23 Meropgaveark med kodning - indberettet

Foreløbig takstbilag 2024 borger - til 1. behandling

Aktivitetsudvidelser budgetforslag 2024-2027

Anlægsønsker Budgetforslag 2024-2027

Finansieringsforslag budgetforslag 2024-2027

Fagudvalgenes indstilling til 1. behandling 2024-2027

Budgetdokument 2024-2027 Baggrundsoplysninger juni 2023

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Borger- og Socialservice

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Børne og Familieområdet 2024

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. By og Miljøområdet

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Dagtilbud børn

Høringssvar fra Skoleafdelingen

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Kultur Idræt og Fritid Rådhusafdeling samt kultur idræt og Fritid fælles MED

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Ældre og Sundhed.docx

Høringssvar - tværgående - budget 2024-2027

Samlet oversigt over høringssvar til Budget 2024-2027 fra Sammen om Hillerød

Afbud Annette Rieva

Punkt 2: Statsgaranti eller selvbudgettering 2024

22/15770

Indstilling

Direktionen indstiller, at økonomiudvalget indstiller til byrådet, at valget af skattegrundlag i 2024 (statsgaranti eller selvbudgettering) indgår som en del af budgetforhandlingerne for 2024.

Sagsfremstilling

Kommunerne har mulighed for at vælge mellem en af staten - på forhånd - garanteret indtægt fra indkomstkatten og tilskuds- og udligningssystemet eller en af kommunen budgetteret indtægt fra indkomstkatten og tilskuds- og udligningssystemet (selvbudgettering).

Direktionen indstiller, at byrådet træffer valget herimellem i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2024.

Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er udmeldt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet i juni 2023. Det beror på en vurdering af kommunens udskrivningsgrundlag, grundværdier, betalingskommunefolketal samt beregnet udgiftsbehov. Hvis byrådet vælger statsgarantien vil beløbene, som kommunen modtager i 2024 ligge fast. Direktionen anvender statsgarantien som grundlag for dets budgetforslag for 2024.

Vælger byrådet i stedet at anvende selvbudgettering vil det i budgetforhandlingerne forventede tab som følge af mindre tilskud og udligning indgå i 12-delsafregningen for 2024. Forskellen mellem indtægterne i statsgarantien og indtægterne beregnet på det faktiske indbyggertal, udskrivningsgrundlag samt ejendomsværdier bliver efterreguleret i 2027. Efterreguleringen kan være positiv såvel som negativ.

Budgetoverslagsårene (2025-2027) er ikke omfattet af valget. De budgetlægges af kommunen selv ud fra fx tilskudsmodel, egne skøn mv., da der ikke udmeldes statsgaranti for overslagsårene.

Beregningen for indtægtssiden er foretaget i KL's tilskuds- og udligningsmodel, som er baseret på indenrigs- og sundhedsministeriets udmelding. Beregningerne viser p.t. et samlet forventet tab på 6,2 mio. kr. ved at vælge selvbudgettering i 2024. Provenuet er baseret på en ændring i befolkningstallet, svarende til forventet antal indbyggere pr. 1.1.2024 i seneste befolkningsprognose jf. byrådets seneste beslutning herom.

Usikkerheder og risici

Som nævnt ovenfor baserer provenuet sig alene på et ændret befolkningstal. Indenrigs- og Sundhedsministeriets befolkningsfremskrivning sker med udgangspunkt i Danmarks Statistiks modeller.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på den baggrund angivet befolkningstallet i statsgarantien for Hillerød Kommune i 2024 til 54.758. Primo august 2023 er indbyggertallet i Hillerød Kommune 54.226 indbyggere. Der mangler således 532 borgere, før det antal indbyggere, statsgarantien er beregnet på, er nået. Direktionen vurderer, at forskellen i faktisk befolkningstal på dette tidspunkt i forhold til statsgarantiens forventede befolkningstal 1.1.2024 understøtter at valg af statsgaranti vil være en fordel for Hillerød Kommune for 2024

I forhold til udviklingen i byggerierne forventer forvaltningen at det med baggrund af udviklernes tilbagemeldinger, at ca. 94 % af det forventede antal nybyggerier bliver bygget færdige til indflytning i 2023. Det er under halvdelen, der er færdiggjort primo august og forvaltningen forventer, at en stor del af de resterende først er færdiggjort i oktober/november. Der er således en vis risiko for, at en del af de nybyggede boliger ikke er beboede per d. 1 januar 2024. Forvaltningen bemærker, at det er det faktiske indbyggertal per. 1. januar 2024, der ligger til grund for beregningen af tilskud og udligning ved valg af selvbudgettering.

Befolkningstallet er ikke den eneste usikkerhedskilde, der er ved selvbudgettering. Væksten i dansk økonomi som helhed samt udviklingen i Hillerød Kommune isoleret set har også betydning. I den nuværende situation, hvor verden er præget af geopolitisk uro og forsyningsusikkerhed, er der alt andet lige en større risiko for fejlskøn af den økonomiske vækst.

Derudover udestår der forsat usikkerhed om de nye ejendomsvurderinger. Forvaltningen forventer ikke at de er endeligt på plads i nær fremtid. Det er således ikke muligt at lave egne skøn, hvorfor ministeriets foreløbige skøn finder anvendelse. Den nævnte usikkerhed for kommunen relaterer sig således til størrelsen (dvs. vurderingen) af de kommunale ejendomsskatter ved det nye ejendomsvurderingssystem.

Finansministeriet forventer at udsende en ny Økonomisk Redegørelse ultimo august. Primo september opdaterer KL tilskuds- og udligningsmodellen med de opdaterede skøn for b.la. udskrivningsgrundlaget. Såfremt den opdaterede model giver anledning til ændringer, vil forvaltningen orientere om dette. Dette kan ændre vurderingen af de økonomiske konsekvenser af selvbudgettering.

Direktionen vurderer dog på ovenstående baggrund på nuværende tidspunkt, at det er mindre relevant at overveje selvbudgettering i år sammenlignet med de seneste år.

Retsgrundlag

Styrelsesloven.

Økonomi

Statsgarantiens niveau er afspejlet i direktionens budgetforslag for 2024. Beslutter byrådet at selvbudgettere, kan de endelige økonomiske konsekvenser ikke p.t. opgøres. Den endelige økonomi for 2024 afhænger af den faktiske udvikling i Hillerød Kommune og dansk økonomi i øvrigt frem til 2025.

Beslutning i økonomiudvalget den 30-08-2023

Økonomiudvalget godkendte indstillingen.

Afbud: Annette Rieva (V)

Bilag

Bilag 1 - Statsgaranti eller selvbudgettering 2024

Afbud Annette Rieva

Punkt 3: Digital godkendelse af referat

23/376

Beslutning i økonomiudvalget den 30-08-2023

Godkendt.

Afbud: Annette Rieva (V)

Afbud Annette Rieva